

İcbari tibbi sığortadan ölkənin bütün əhalisi yararlanacaq

Ölkəmizdə müasir səhiyyə sisteminin yaradılması və əhalinin keyfiyyətli tibbi xidmətlə təmin olunması dövlət başçısının yürütdüyü sosial siyasətin tərkib hissələrindən biridir. Respublikamızın iqtisadi qüdrətinin artması səhiyyənin də davamlı inkişafına səbəb olub. İcbari tibbi sığortanın tətbiqi də məhz bu baxımdan inkişafın əhəmiyyətli nəticəsidir.

Bir çox ölkənin səhiyyə sistemində geniş şəkildə tətbiq edilən icbari tibbi sığortanın ölkəmizdə həyata keçirilməsi ilə bağlı Prezident İlham Əliyevin qəbul etdiyi qərar dövlət siyasətinin mərkəzində insan amilinin olduğunu bir daha təsdiqləyir.

Səhiyyə infrastrukturunun müasirləşdirilməsi, yeni ambulator və stasionar müalicə-profilaktika müəssisələrinin yaradılması respublikamızda bu sahədə aparılan genişmiqyaslı quruculuq işlərinin tərkib hissəsidir. Görülən ardıcıl tədbirlər tibbi xidmətin səviyyəsini xeyli yüksəldib.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev 2016-cı ildən başlayaraq, icbari tibbi sığorta sahəsində bir sıra vacib fərman və sərəncamlar imzalayıb. 2017-ci ildən isə ölkəmizdə icbari tibbi sığortanın pilot layihə şəklində tətbiqinə başlanılıb. Mingəçevir şəhəri, Yevlax və Ağdaş rayonlarında 400 min nəfərdən artıq vətəndaş sığorta olunan baza zərfi əsasında ödənişsiz tibbi xidmətlərlə təmin edilib.

Yaradılan şərait və peşəkar tibbi heyətin formalaşması bu işlərin uğurla həyata keçirilməsinə imkan verir. İcbari tibbi sığortanın mərhələli şəkildə həyata keçirilməsi ölkəmizin 10 milyon vətəndaşını əhatə edəcək.

2020-ci il yanvarın 1-dən Azərbaycanda mərhələli şəkildə icbari tibbi sığorta sisteminin tətbiqinə başlanılıb. Qeyd edək ki, icbari tibbi sığortanın ötən il yanvarın 1-dən Naxçıvan Muxtar Respublikasının ərazisində və 20 rayonda tətbiqi nəzərdə tutulurdu.

İkinci mərhələdə - 2020-ci ilin aprel-iyun aylarında 17, iyul-sentyabr aylarında, yəni üçüncü mərhələdə 14 rayonda icbari tibbi sığorta tətbiq olunmalı idi. Dördüncü mərhələdə - oktyabr-dekabr aylarında isə Bakı və Sumqayıt şəhərlərinin, habelə Abşeron rayonunun əhalisinin icbari tibbi sığorta sistemindən istifadə edəcəyi bildirilirdi.

İcbari tibbi sığorta pensiyaçılar, aztəminatlı təbəqələr və 18 yaşınadək şəxslər də daxil olmaqla, 4,4 milyon vətəndaşı əhatə edəcək.

Koronavirus pandemiyasının dünyada, o cümlədən ölkəmizdə geniş şəkildə yayılması bu məsələdə də müəyyən problemlərin yaşanmasına səbəb oldu.

Ardı 4-cü səh.

İcbari tibbi sığortadan ölkənin bütün əhalisi yararlanacaq

Əvvəli 1-ci səh.

Xəstəxanalar pandemiyanın qarşısının alınması istiqamətində ixtisaslaşdırıldığından, ölkə əhalisinin icbari tibbi sığorta paketindən istifadəsində müəyyən çətinliklər yarandı. Lakin məsələnin ciddiliyi nəzərə alınaraq pilot layihələr tətbiq edildi.

Yaxşıdır ki, artıq 1 aprel 2021-ci il tarixdən bütün ölkə üzrə icbari tibbi sığortanın tətbiqinə başlanıb. İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyinin departament rəhbəri Aynurə Əhmədova bildirib ki, əslində, ötən bir il ərzində səhiyyə sistemi, o cümlədən də İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyi bütün resursları ilə birlikdə diqqəti koronavirusla mübarizəyə yönəltdi: "Belə ki, agentliklə TƏBİB xəstəxana və poliklinikalarda profilaktika işinin keyfiyyətli şəkildə təmin olunması məqsədilə tibb müəssisələrinin zəruri avadanlıqlarla, onların maddi-texniki bazasının təmin edilməsi ilə məşğul oldu. Əlavə 100 ədəd ambulansların alınmasını təmin etdi. Eyni zamanda koronavirus testlərinin keçirilməsinə görə insanlara SMS-lərin göndərilməsi üçün elektron, eləcə də vaksinasiya prosesində iştirak edənlərə randemus sistemi yaradıldı. Bir sözlə, ötən bir il ərzində bütün qüvvələr koronavirus pandemiyasına qarşı mübarizəyə səfərbər edildi. Bu səbəbdən də icbari tibbi sığortanın tətbiqinə əsasən bu ilin yanvar ayından başlandı". Əslində, regionlarda əhali icbari tibbi sığortadan yararlanmağa başlayıb. İcbari tibbi sığorta səhiyyədə yeni sistem olduğu üçün agentlikdə üç istiqamətdə fəaliyyət göstərən işçi qrupu yaradılıb. Birinci istiqamət xidmətlərin xəstəxanalardan poliklinikalara keçirilməsidir: "...Çünki stasionarda tibbi xidmətin göstərilməsi beynəlxalq təcrübədə mövcud deyil. Beynəlxalq təcrübədə ambulator xidmətlər ambulatoriyada həyata keçirilir. Hazırda stasionarda olan həmin həkim heyətinin poliklinikalara köçürülməsi prosesi davam etdirilir. İkincisi təcili və təxirəsalınmaz tibbi xidmətin keyfiyyətinin artırılması ilə bağlıdır. Bunun üçün də xəstəxanaların qəbul və qeydiyyat şöbələrinin bazalarında təcili yardım sistemi təşkil olunur, bu adda orada şöbələr yaradılır və işlər aparılır. Üçüncüsü isə tibb müəssisələrinin informasiya və kommunikasiya infrastrukturunun qurulması ilə bağlıdır ki, orada da proqram təminatı yaradılır. İşçilərə həmin proqram təminatı qaydaları ilə əlaqədar təlimlər keçirilir. Bu proqram təminatı vasitəsilə müraciət edən hər bir pasiyent haqqında məlumatlar elektronlaşdırılacaq. Təbii ki, pasiyent xəstəxanaya müraciət edir. Onun müraciət etdiyi həkim, aparılan müayinələr və s. icbari tibbi sığorta sistemində elektronlaşmalıdır..."

Maraqlıdır, bu proseslər dövlət tibb müəssisələrində həyata keçirilirsə, bəs problem özəl sektorda öz həllini necə tapanacaq? Aynurə Əhmədova bununla bağlı fikirlərini bölüşərkən xüsusi olaraq qeyd etdi ki, icbari tibbi sığorta sistemində qayda bu cürdür: xidmətlər zərfinə daxil olan, lakin dövlət tibb müəssisəsində hər hansı bir səbəbdən göstərilməsi mümkün olmayan tibbi xidmətin özəl tibb müəssisələrinə, o cümlədən qeyri-dövlət tibb müəssisələrinə göndərilməsi üçün TƏBİB-in nəzdindəki dövlət tibb müəssisəsi tərəfindən göndəriş vərəqəsi verilir ki, onun da etibarlılıq müddəti 10 gündür.

İcbari tibbi sığorta haqlarının ödənilməsi də əhalinin maraq dairəsinə daxil olan məsələlərdəndir: sığorta haqqının neçə faizi işçi və işəgötürən tərəfindən ödənilir? Buna aydınlıq gətirən departament rəhbəri xüsusi olaraq vurğuladı ki, sığorta ödəmələri dövlət və qeyri-dövlət tibb müəssisələrində bir qədər fərqlidir. Dövlət və neft sektorunda çalışanlar, işə götürənlər, işçilər aylıq hesablanmış əməyin ödəniş fondunun 8 min manatadək olan hissəsindən 2, bundan yuxarı olan hissəsindən isə 0,5 faiz icbari tibbi sığorta haqqı ödəyirlər. Qeyri-dövlət, qeyri-neft sektorunda çalışanlara isə birillik güzəşt tətbiq olunur. Yəni onlar aylıq hesablanmış əməyin ödənilməsi fondunun 8 min manatadək olan hissəsindən 1, bundan yüksək hissəsindən isə 0,5 faiz sığorta haqqı ödəyirlər. Bu güzəştin müddəti isə bir ildir. Yəni 2022-ci ildən etibarən onlar da sığorta haqqını dövlət və neft sektorunda çalışanlar kimi ödəyəcəklər: "3-cü istiqamət mülki-hüquqi müqavilələri yerinə yetirən fiziki şəxslərlə bağlıdır. Bu şəxslərin icbari tibbi sığortası gəlirlərin 8 min manatadək olan hissəsindən 2, ondan yuxarı hissəsindən isə 1 faiz tutulur. 4-cü istiqamət isə sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olan fiziki şəxslərin sığortası ilə bağlıdır. Bu şəxslər ölkədə aylıq minimum əməkhaqqının 4 faizi məbləğində icbari tibbi sığorta ödəyirlər. Bu isə o deməkdir ki, onlar hazırda aylıq olaraq 10 manat icbari tibbi sığorta haqqı ödəyirlər".

Daha bir maraqlı məqam da kimlərin bu güzəştlərdən yararlanmasıdır. Buna aydınlıq gətirən agentliyin rəsmisinin sözlərinə görə, bu xidmətdən kənar qalan olmayacaq. Qəbul edilən qanuna görə, icbari tibbi sığorta haqqı ödəməyənlər də bu xidmətlər zərfindən istifadə hüququna malikdirlər. Qanunda göstərilir ki, heç bir yerdə əmək, mülki-müqavilə ilə işləməyən, sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olmayan şəxslər 2024-cü ilin yanvar ayınadək xidmətlərdən istifadə hüququna malikdir. Bu da onu göstərir ki, işləyib-ışləməsindən asılı olmayaraq, ölkə vətəndaşları icbari tibbi sığorta xidmətlərindən istifadə edəcəklər.

Məsələnin daha sadə dillə ifadəsinə gəlincə, bu sahənin mütəxəssislərinin tövsiyələri də maraqlı və cəlbedicidir. Məsələn, təcili və təxirəsalınmaz vəziyyət olmadıqda ailə həkiminə müraciət edilməlidir. Ailə həkimləri tibb məntəqələrində, poliklinika və tibb mərkəzlərində çalışırlar. Onların səlahiyyəti var ki, müraciət edən hər bir kəsi lazımi ünvanlara, yəni ixtisas həkiminə yönləndirmək üçün göndəriş vərəqəsi versinlər.

Məhəmməd NƏRİMANOĞLU,
"Azərbaycan"